

סמסטר א' תשע"ז
יום שלישי, 11-8:30
חדר 210 נפתלי

אוניברסיטת תל-אביב
הפקולטה למדעי החברה
החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

ריבוד ואי-שוויון (1041.2607.01)

פרופ' נח לוין-אפשטיין

דוא"ל noah1@post.tau.ac.il
שעת קבלה: יום ג' 11-12, חדר 623

מטרת הקורס

המושג ריבוד חברתי מתייחס לתהליכים המוסדיים המגדירים טובין מסוימים כבעלי ערך ומבוקשים, לכללים על פיהם מוקצים טובין אלה לתפקידים ולקטגוריות חברתיות שונות, ולתהליכי הניעות המבטאים מעבר בין רמות שונות של שליטה על טובין.. השיעור יחשוף את התלמידים למגוון הגישות ומסורות המחקר הסוציולוגי בנושא אי-שוויון בחברה התעשייתית והפוסט-תעשייתית. במהלך השיעור נדון בשסעים הריבודיים העיקריים בחברה הישראלית ובתהליך העמקת אי-השוויון בה. התיאוריות והמושגים המרכזיים מתחום הסוציולוגיה של הריבוד יספקו מערכת מושגים לדיון זה.

חובות התלמידים

- נוכחות והשתתפות בשיעורים.
- קריאה שוטפת של החומר הביבליוגרפי בהתאם לנושאים הנלמדים
- הגשת שלוש מתוך ארבע מטלות במהלך הסמסטר (משקל כל מטלה הוא 10 נקודות ובסה"כ 30% מהציון הסופי)
- עמידה במבחן סוף הסמסטר (70% מהציון הסופי)
- התלמידים נדרשים לעקוב אחר הודעות ועדכונים שיופיעו באתר הקורס

נושאים וחומר קריאה

פריטים המסומנים ב - * הינם קריאת חובה

I. הקדמה

1. חירות, צדק ושוויון (1.11.2016)

דהאן, י. 2006. "צדק חברתי," ע' 356-362 אצל א. רם ונ. ברקוביץ (עורכים) אי/שוויון. באר-שבע: הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון.

II. התגבשות מערכת הריבוד - פרדיגמות של אי-שוויון

2. מקורות אי-השוויון החברתי (8.11.2016)

*Lenski, G.E. 1984 [1966]. *Power and Privilege: A Theory of Social Stratification*. Chapel Hill, North Carolina: University of North Carolina Press, Pp. 43-58.

*Fischer, C. S. Fischer, M. Hout, M. Sanchez Jankowski, S. R. Lucas, A. Swidler, and K. Voss. 2008. "Inequality by Design," pp. 49-53 in D.B. Grusky (ed.) *Social Stratification (3rd edition)*. Colorado: Westview Press.

דיוויס, ק. וו. מור. 1973 [1945]. "כמה עקרונות של הריבוד החברתי," ע' 99-111 אצל מ. ליסק (עורך) סוגיות בסוציולוגיה: מבנה וריבוד חברתי. תל-אביב: עם עובד.

3. תבניות לניתוח המבנה הריבודי - מעמד (15.11.2016)

*Wright, E.O. 2008. "A General Framework for the Analysis of Class Structure," pp. 98-110 in D.B. Grusky (ed.) *Social Stratification* (3rd edition). Colorado: Westview Press.

*יעיש, מ. (2004). מעמדות בישראל. מגמות, מ"ג (2), עמ' 267-286.

4. תבניות לניתוח המבנה הריבודי - סטטוס (22.11.2016)

רטט – Caste at Birth

*Weber, M. 2008. "Status Groups and Classes," pp. 124-128 in D.B. Grusky (ed.) *Social Stratification* (3rd edition). Colorado: Westview Press.

*Jodhka, S. 2016. "Ascriptive hierarchies: Caste and its reproduction in contemporary India," *Current Sociology* 64(2): 228-243.

סמיונוב, מ., נ. לוין-אפשטיין וה. מנדל. 2000. "מדד מעודכן לסטטוס סוציאקונומי של משלחי-יד בישראל," מגמות מ' (4): 706-729.

III. מוסדות, הזדמנויות, ושעתוק חברתי

5. מוביליות חברתית ושעתוק (29.11.2016)

* לוין-אפשטיין, נ. 2006. "ניעות," ע' 291-299 אצל אורי רם וניצה ברקוביץ (עורכים) אי/שווייון. באר-שבע : הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

*Erikson, R. and J.H. Goldthorpe. 2002. "Intergenerational inequality: a sociological perspective," *The Journal of Economic Perspectives* 16(3): 31-44.

6. מוביליות חברתית ושעתוק – המשך (6.12.2016)

*Boliver, Vikki and David Byrne. 2013. "Social Mobility: the politics, the reality, the alternatives," *Soundings: A Journal of Politics and Culture* 55:50-59.

7. משפחה (13.12.2016)

*Lareau, A. 2008. "Unequal childhoods: class, race and family life," Pp. 926-936 in D.B. Grusky (ed.) *Social Stratification (3rd edition)*. Boulder, Colorado: Westview Press.

*לוי-אפשטיין, נח. 2000. "משפחה וריבוד: דפוסי שעתוק של אי-שוויון בישראל", עע' 121-145 במ. מאוטנר (עורך) צדק חלוקתי בישראל. תל אביב: רמות.

8. השכלה (20.12.2016)**סרט – Education, Education (Why Poverty series)**

*מזרחי, נ', גודמן, י', פניגר, י' (2013). הם 'פריקים' ואנחנו 'ערסים': שלילתם של אתניות ומעמד בתפיסת תהליכי ההסללה בבתי הספר בישראל. בתוך: י' יונה, נ' מזרחי, ו-י' פניגר (עורכים). פרקטיקה של הבדל בשדה החינוך בישראל: מבט מלמטה (83-107). ירושלים: ון ליר והקיבוץ המאוחד.

*שביט, י. וו. ברונשטיין. 2011. רפורמות בחינוך וצמצום פערי השכלה בישראל. מכון טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל. נייר מדיניות מס' 2011.09.

דוברין, נ. 2015. "שוויון הזדמנויות בהשכלה _ חסמים דמוגרפיים וסוציו-אקונומיים" הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נייר עמדה מס. 91. ירושלים: למ"ס

9. שוק העבודה (27.12.2016)

*Sorensen, Aage B. and Arne L. Kalleberg. 1994. "An outline of a theory of the matching of persons to jobs," Pp. 362-369 in D.B. Grusky (ed.) *Social Stratification (2nd edition)*. Colorado: Westview Press.

*Piore, M.J. 2008. "The Dual Labor Market: Theory and Implications." Pp. 550-553 in D.B. Grusky (ed.) *Social Stratification (3rd edition)*. Colorado: Westview Press.

סבירסקי, ש. וקונור-אטיאס, א. (2011). עובדים מעסיקים ועוגת ההכנסה הלאומית. דו"ח לשנת 2012 מרכז אדווה לחקר החברה הישראלית. http://www.adva.org/uploaded/adva_labor1.pdf

IV. ריבוד על בסיס שיוכי**10. מגדר (3.1.2017)****סרט – Solar Moms (Why Poverty series)
או – The Glass Ceiling**

*England, P. 2010. "The gender revolution: uneven and stalled," *Gender and Society* 24(2): 149-166.

*סער, ע. 2010. "יזמות זעירה של נשים כמסלול ניעות חברתית, מספר היבטים פרדוקסליים," סוציולוגיה ישראלית יא(2): 441-462.

Reskin, B. F. and D.D. Bielby. 2005. "A sociological perspective on gender and career outcomes," *Journal of Economic Perspectives* 19(1): 71-86.

11. ריבוד אתני (10.1.2017)

*Noel, Donald L. 1968. "A theory of the origins of ethnic stratification," *Social Problems* 16(2): 157-164.

* אלמלך, יובל ונה לוי-אפשטיין. 1998. "הגירה ושיכון בישראל: מבט נוסף על אי-שוויון אתני בישראל," מגמות לט' ע' 243-269.

Banerjee-Dube, Ishita. 2014. "Caste, race and difference: the limits of knowledge and resistance," *Current Sociology* 62(4): 512-530.

12. אתניות לאום וריבוד בישראל (17.1.2017)

*Khazzoom, Aziza. 2008. *Shifting Ethnic Boundaries and Inequality in Israel*. Stanford: Stanford University Press. Pp. 69-85 (chapter 4).

*פלד, י. 1993. "זרים באוטופיה: מעמדם האזרחי של הפלסטינים בישראל," תיאוריה וביקורת 3: 21-35.

13. שיעור מסכם (24.1.2017)